

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА СОЦІАЛЬНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Карпюк І.В., здоб. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. **Н.В. Сушицька**
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Сучасні тенденції розвитку соціальної політики обумовлені загальними особливостями та закономірностями міжнародних політичних перетворень. Одні з факторів глобалізаційних процесів, що впливають на формування нових підходів та змін у функціонуванні соціальної політики є зростання економічної конкуренції, посилення ролі міжнародних організацій, підвищення взаємозалежності національних економік тощо.

Глобалізація так чи інакше впливає на різні сфери людського життя. Основними рисами цього процесу в соціальній політиці є зміцнення зв'язків між народами різних країн, стандартизація законодавства в соціальній сфері, виникнення спільних для світового співтовариства соціальних проблем тощо.

В умовах воєнного стану в Україні процеси глобалізації пов'язані з переоцінкою ролі національної держави як основного інструмента соціального захисту. Традиційно соціальний захист асоціювався перш за все з державою, адже саме його виникнення – це, по суті, проєкт національних держав, пов'язаний із процесами державотворення.

Глобалізація повинна служити соціальному прогресу – зростанню зайнятості, скороченню безробіття, ліквідації бідності. Для цього необхідно надати їй процесам соціальну спрямованість, зробити наголос на подоланні нерівності, злиднів, сприяти розвитку, соціальній захищеності та підвищенню якості життя людини [3].

У світлі глобалізації, надання соціальних послуг перестає існувати тільки в межах певної держави, бути її особливою перевагою. Сучасні тенденції формування єдиної, глобальної соціальної політики, суб'єкт якої – наднаціональне джерело. В цьому розумінні національна держава діє як частина глобальної політичної системи. Формується новий тип соціальної політики – наддержавний, суб'єктами якої є такі структури, як Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Світова організація торгівлі (СОТ) тощо.

Вплив глобалізації на соціальну політику, як правило, пов'язується зі скороченням державного втручання в соціально-економічну сферу. Таким чином, ринкові відносини відіграють все більшу роль в державній та соціальній політиці.

Посилення глобалізаційних процесів зумовило необхідність дослідження змісту соціальних функцій держави, основне завдання яких полягає у забезпеченні необхідного рівня соціального відтворення та перерозподілу суспільного багатства. Очевидно, що соціальні функції держави мають визначатися як головний напрям її діяльності, зумовлений основними суспільними цілями і завданнями на конкретному історичному етапі її розвитку, механізмом реалізації яких є соціальна політика.

Соціальна політика та соціальний захист як її складовий елемент покликані мінімізувати соціальні проблеми та запобігати проявам соціальних криз. Сучасні тенденції розвитку соціальної політики держави значною мірою зумовлені загальними закономірностями й особливостями світових глобалізаційних процесів [2].

З процесами глобалізації пов'язана переоцінка ролі національної держави як основного інструмента соціального регулювання і захисту. Традиційно соціальний захист асоціювався з державою, адже формування соціальної політики стало невід'ємною частиною процесів розбудови національної держави.

Таким чином, соціальна політика в умовах глобалізації все більше набуває наднаціонального характеру. В умовах глобалізації необхідно зосередити всі можливі внутрішні ресурси з метою формування ефективної системи соціального захисту, важливим елементом якої в сучасних умовах стає захист громадян від соціальних ризиків, пов'язаних з глобалізацією економіки навіть в такий нелегкий для України час.

Глобалізація – це світовий порядок, який охоплює всі сторони життєдіяльності країн світу. Повномасштабне вторгнення російської федерації на Україну поставило під сумнів систему глобалізаційних стабільних економічних і політичних зв'язків і показало відсутність єдності через питання запровадження санкцій проти росії. Війна в Україні прискорила процес локалізації бізнесу, показала відверті протистояння деяких країн, як суб'єктів глобалізаційного процесу, їх блокування рішень Європарламенту Європейського Союзу щодо надання військової допомоги Україні та їх продовження торгівельних відносин з російським бізнесом і фінансами. Події війни стали каталізаторами певних неоднозначних процесів, які раніше були або латентними, або не такими помітними, як в теперішній час[5].

Відтак, зазначені події спонукають переосмислити – чи справді глобалізація є універсальною, всеохоплюючою, як її репрезентують в світі? Фактично повномасштабна війна оголила протиріччя між декларованою обов'язковою прихильністю до європейських правових цінностей і стандартів та жахливими реаліями сьогодення.

Інформаційні джерела:

1. Ковальова Г.П., Даніл'ян В.О. Україна у світових глобалізаційних процесах: виклики і відповіді. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Серія «Філософія»*. 2015. Вип. 45(1). С. 229–241.

2. Рогова О. Глобалізація та зміни правової системи України в умовах війни. *Публічне право*. 2022. Вип. № 3 (47) С.105 URL: <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/47/14.pdf>

3. Савпук С. Наслідки глобалізації для розбудови України. *Персонал*. URL: <http://personal.in.ua/article.php?ida=477>

4. Філіпчук В.Р. Соціальний захист населення: зміст категорії та відповідність викликам глобалізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 20(3). С. 106–110 URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_3_2018ua/20_3_2018.pdf